

LA BIBLIOTECA DE LA CAIXA D'ESTALVIS DE SABADELL (CINQUANTA ANYS DE SERVEI CULTURAL)

per Ricard Simó i Bach

"Per l'home que utilitza la raó, els llibres són més estimats que les riqueses".

(Ricard de Bury)

Quan el dia 7 de novembre de l'any 1928, a les onze del matí, la Biblioteca de la Caixa d'Estalvis obria les seves portes als sabadellencs, poc podien suposar els seus fundadors el gran tresor que ofrenaven a la ciutat i als seus habitants.

Han transcorregut cinquanta anys d'aquella felicitat efemèrida i, si poguéssim contemplar una pel·lícula documental de tots els lectors que hi desfilaren i es beneficiaren dels seus serveis, tenim la certesa que seria emotiu i satisfactori contemplar-ho.

La nostra ciutat pot sentir-se orgullosa d'aquest gran palau de la cultura que és la Biblioteca de la Caixa d'Estalvis, la qual, gràcies a les seves instal·lacions i als milers de llibres que hi aplega, tothom té al seu abast el llibre que li interessa per la seva lectura o consulta. Cal remarcar que actualment el número de volums que s'hi apleguen és de més de 150.000, sens oblidar que diàriament n'entren de nous a fer-los-hi companyia i engruixir la xifra existent.

Si tots els estudiosos que han passat per aquesta Biblioteca fan un record retrospectiu dels seus anys escolars i universitaris, observaran els grans beneficis que d'ella reberen per la seva formació cultural i professional.

Igual podríem dir dels seus fundadors, que fa més de mig segle portaren a terme aquesta gran obra, els quals, si ara poguéssin esguardar els magnífics resultats aconseguits, s'en sentirien cofats.

No hi ha dubte que a Sabadell hi ha molta gent deutora d'agraïment a la Biblioteca de la Caixa i també, perquè no, a aquells dos grans sabadellencs -Dr. Sardà i Salvany i el poeta Manuel Ribot i Serra-, els quals, amb llurs aportacions particulars de les seves respectives biblioteques, iniciaren la provisió d'una part de les prestatgeries de la Biblioteca.

Des de la seva fundació fins als nostres dies, és admirable veure diàriament les múltiples i llargues taules ocupades per lectors de tota edat i condició.

Recordem que l'any 1959, Mn. Felip Casañas i Guri, en una conferència que donà sobre "L'Obra cívica de la Biblioteca de la Caixa", digué més o menys, entre altres coses, el següent: "Quan s'entra a la Biblioteca s'apaga el traüt vertiginós del viure del nostre temps.

Fotografia de la primera Biblioteca de la Caixa

La Biblioteca de la Caixa a l'actualitat

Em penso que els temples i les biblioteques deuen ésser els dos únics llocs públics on es guarda silenci. A tots dos llocs, encara que de faiso diversa, hom refà l'esperit i el disposa per a grans empreses". I continua dient: "Mai com en la nostra generació resulten beneficiosos aquests refugis de quietud, enmig del soroll que tot ho invadeix. Aquests racons de pausa anímica en temps en què tothom sembla que es desvisqui per la velocitat, són illes de pau, on l'home es troba a si mateix, ara que vivim tan fàcilment abocats a les coses de fora. La vida moderna produeix sovint un desequilibri que dificulta, de fet, el cultiu espiritual i, la Biblioteca, amb el seu silenci, el facilita". I continua més endavant: "Els homes de la segona i tercera edat, per viure dignament, necessitem silenci i cada dia es fa més difícil de trobar-ne, inclús dintre de la pròpia casa". "...Però la Biblioteca no és un lloc on es calla i prou. A la biblioteca es llegeix. Es llegeix molt. I cada dia hi ha més llibres. La Biblioteca de la Caixa, és una biblioteca eficaç perquè és una biblioteca viva. Totalment viva. Fixeu-vos que a les seves prestatgeries no hi ha llibres nous, llibres per estrenar, ans el contrari, tots han estat consultats i rellegits, i malgrat tot, i l'especial cura que es posa en la conservació dels mateixos, s'observa com tots els llibres porten senyals inequívocs d'ús freqüent, senyals que són títols de glòria per a la Biblioteca de la Caixa d'Estalvis, car són senyals d'eficàcia de la seva missió cultural".

* *

El dia 31 d'octubre del 1928 s'inaugurava oficialment la Biblioteca de la Caixa d'Estalvis, en la qual, el Batlle de la Ciutat -l'Il·lustre Doctor Esteve M.ª Relat i Corominas-, lloà la iniciativa de la Caixa i remarcà els profits culturals que reporten les biblioteques, expressant el desig fervent que la Biblioteca doni els bons fruits que cal esperar-ne. Així mateix advertí que la Biblioteca no podria obrir-se al públic fins d'aquí a uns dies, per tal de donar lloc a que el catàleg estigui enllestit. Finalment, el Dr. Relat, felicità la bibliotecària Srta. Encarnació Ribes pel zel i la competència que havia posat de manifest en la seva tasca.

També en aquest acte inaugural, el meritíssim Director de la Biblioteca de Catalunya, En Jordi Rubió i Balaguer, feu càlids elogis de l'ordenació de la Biblioteca i felicità als seus fundadors.

Tal com diem al principi d'aquest article, la Biblioteca obrí les seves portes al públic el 7 de novembre del mateix any, i el primer lector que va entrar-hi, fou el patrici sabadellenc Joan Montllor i Pujal, el qual, amb la seva signatura, estrenà el quadern de registre de lectors d'aquest baluart de la cultura que és la Biblioteca de la Caixa, de la qual, en digué aquestes paraules: "... Sens dubte l'obertura d'aquesta institució cultural d'imprevisible transcendència, neix sense res de pompa ni d'efectisme, sinó d'una manera senzilla i natural, talment com una sortida de sol". "Per fi, Sabadell, veu satisfet el vell anhel popular de tenir una Biblioteca pública, magnífica i copiosa per al nodriment intel·lectual dels ciutadans estudiosos, gràcies al mecenatge patriòtic i munificent de la nostra benemèrita Caixa d'Estalvis...".

Durant el transcurs d'aquest darrer mig segle, la Biblioteca ha prosperat considerablement en magnitud i en eficiència. Estem ja lluny d'aquelles dates inaugurals, però el nostre record i la nostra gratitud, van adreçades a aquells patricis sabadellencs que la feren possible i que, gràcies als quals, i als seus continuadors, podem degustar els fruits que ens proporciona la Biblioteca.

Abans d'acabar, volem reproduir unes lletres de l'escriptor Joan Santamaria, el qual, en el seu llibre "Visions de Catalunya", referint-se a la nostra ciutat i a la nostra cultura, diu així: "...El sabadellenc goso a dir que és un dels ésser més cosmopolites, no de Catalunya, ans bé del món. Aquesta acimada facultat adaptativa i assimilativa pròpia dels esperits més civilitzats, li és tan proverbial i tan reconeguda entre nosaltres, que gairabé seria ridícul insistir en voler-la demostrar. Però altrament també goso a dir que el sabadellenc és el català més encaterinadament localista de Catalunya". I segueix amb aquest to tan encomiàstic, i diu cap al final: "...I ara podeu comptar que el meu plaer fóra, si tingués lleure i espai, intentar fer una ràpida recensió de la vida espiritual tan gentil, i d'una tradició tan llarga, profunda i esponerosa, de ciutat culta, d'artista i d'erudita. En aquest caire Sabadell és un orgull de la nostra terra, i el seu nom més que una esperança per l'avenir, és ja des d'ara la més esplèndida de les realitats pairals".

(Aquestes paraules les escrivia Joan Santamaria l'any 1928, el mateix any en que era inaugurada la Biblioteca, l'efemèrides de la qual, avui commemorem).

Plau-nos testimoniar per mitjà d'aquestes lletres, el nostre afecte i admiració envers la Caixa d'Estalvis de Sabadell i la seva "Obra Cultural", la qual, amb la Biblioteca cinquantenària, situa la nostra ciutat, entre les primeres de la nostra terra, en divulgació i expansió cultural.

*